

Nazwa kierunku studiów:**Prawo**

Nazwa przedmiotu: Prawo konstytucyjne i ustój polityczny RP

Poziom studiów: Jednolite magisterskie

Forma studiów: Stacjonarne

Profil studiów: ogólnoakademicki

Nazwa przedmiotu: Prawo konstytucyjne i ustój polityczny RP

Forma zajęć i punkty ECTS

	Liczba godzin	Punkty ECTS	Sposób zaliczenia
ćwiczenia	30		zaliczenie z oceną
wykłady	30		egzamin
praca własna	25		
Razem	85	5	

Cele kształcenia

Prezentacja

- charakteru prawnego zasad i instytucji ustroju RP pod rządami Konstytucji z 1997 r. z uwzględnieniem jej aksjologii, problemów stosowania norm oraz wiedzy o współczesnych ustrojach państw demokratycznych
- reguł posługiwania się Konstytucją jako najwyższym prawem RP, podlegającym bezpośredniemu stosowaniu
- prokonstytucyjne postawy w procesie wykładni i stosowania prawa

Efekty uczenia się

Kategoria: WIEDZA		
SYMBOL EFEKTU UCZENIA SIĘ	OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO
P_W1	- (W) poznanie zasad i instytucji polskiego prawa konstytucyjnego i jego miejsca w systemie prawa	Pr_WG02 Pr_WG08
Kategoria: UMIEJĘTNOŚCI		
SYMBOL EFEKTU UCZENIA SIĘ	OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO
P_U1	- (U) opanowanie umiejętności posługiwania się Konstytucją w praktyce wykładni i stosowania prawa	Pr_UW01 Pr_UW05 Pr_UU01
Kategoria: KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
SYMBOL EFEKTU UCZENIA SIĘ	OPIS EFEKTU UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO
P_K1	- (K) ukształtowanie przekonania o potrzebie prokonstytucyjnej postawy w praktyce zawodowej absolwenta studiów prawnych	Pr_KK01 Pr_KR03 Pr_KO04

Treści programowe przedmiotu

NUMER	OPIS ZAGADNIENIA	FORMA ZAJĘĆ	LICZBA GODZIN
1	<p>Prawo konstytucyjne, jego źródła, historia i nauka prawa konstytucyjnego</p> <p>1) Przedmiot i pojęcie prawa konstytucyjnego</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedmiot regulacji konstytucyjnej: zasady i podstawowe instytucje ustroju. - katalog zasad - pojęcie prawa konstytucyjnego - jego nazwa - prawo konstytucyjne w systemie prawa <p>2) Źródła prawa konstytucyjnego</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie źródeł prawa. Stanowienie i uznanie jako formy tworzenia prawa - konstytucyjne założenia systemu prawa i jego struktura - struktura źródeł prawa konstytucyjnego: konstytucja i ustawy konstytucyjne, ustawy „wykonawcze” do konstytucji <p>3) Polskie prawo konstytucyjne w rozwoju historycznym</p> <ul style="list-style-type: none"> - I Rzeczpospolita i Konstytucja 3 Maja 1791 - konstytucje Polski porozbiorowej - II Rzeczpospolita (Konstytucja marcowa i Konstytucja kwietniowa) - okres Polski Ludowej (Mała Konstytucja 1947 i Konstytucja PRL 1952) - III Rzeczpospolita - okres transformacji ustrojowej do uchwalenia Konstytucji RP z 1997 r. <p>4) Nauka prawa konstytucyjnego</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedmiot i zadania - metody badań nad prawem konstytucyjnym 	ćwiczenia wykłady	2 / 3 1 / 3
2	<p>Pojęcie konstytucji</p> <p>1) Geneza konstytucji pisanej i jej rozwój</p> <p>2) Pojęcie konstytucji</p> <ul style="list-style-type: none"> - treść konstytucji - forma konstytucji - moc prawna konstytucji <p>3) Definicja konstytucji i ustaw konstytucyjnych</p> <p>4) Systematyka Konstytucji RP. Znaczenie prawne wstępu do Konstytucji</p>	wykłady	1 / 1
3	<p>Zasada konstytucjonalizmu</p> <p>1) Pojęcie i źródła demokratycznego konstytucjonalizmu . Normatywna zasada konstytucjonalizmu (art. 8 Konstytucji)</p> <p>2) Normy konstytucyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> - norma a przepis konstytucji - klasyfikacja norm konstytucji - hierarchia „wewnętrzna” norm <p>3) Wykładnia i stosowanie konstytucji</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady i metody wykładni konstytucji - pojęcie stosowania konstytucji - bezpośrednie (samoistne) stosowanie konstytucji <p>4) Precedens, zwyczaj konstytucyjny, prawo zwyczajowe</p> <p>5) Gwarancje konstytucji</p>	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
4	<p>Trybunał Konstytucyjny jako gwarant zgodności prawa z konstytucją</p> <p>1) Systemy kontroli zgodności prawa z konstytucją (kontrola sprawowana przez sądy i trybunały konstytucyjne)</p> <p>2) Geneza i rozwój Trybunału Konstytucyjnego</p> <p>3) Miejsce Trybunału Konstytucyjnego w systemie organów państwa i zasady funkcjonowania</p> <p>4) Funkcje Trybunału Konstytucyjnego</p> <p>5) Funkcja kontroli zgodności prawa z konstytucją</p> <ul style="list-style-type: none"> - przedmiot kontroli (akt normatywny) - podmiotowy zasięg kontroli (podmioty inicjujące kontrolę) - formy prawne kontroli (abstrakcyjna i konkretna) <p>6) Orzeczenia Trybunału, ich ostateczność i powszechnie obowiązująca moc</p> <p>7) Wykonywanie orzeczeń</p>	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4

NUMER	OPIS ZAGADNIENIA	FORMA ZAJĘĆ	LICZBA GODZIN
5	<p>Rzeczpospolita Polska demokratycznym państwem prawnym (art. 2 Konstytucji)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Koncepcje państwa prawnego w doktrynie prawnej. Formalna i materialna koncepcja państwa prawnego 2) Zasada demokratycznego państwa prawnego wg Konstytucji RP w świetle poglądów nauki prawa i orzecznictwa Trybunału 3) Budowa zaufania do państwa i jego prawa - reguły poprawnej legislacji w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego 4) Państwo prawne urzeczywistniające zasady sprawiedliwości społecznej 	ćwiczenia wykłady	3 / 5 2 / 5
6	<p>Rzeczpospolita Polska państwem suwerenności narodu (art. 4 ust. 1 Konstytucji)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Geneza i pojęcie suwerenności 2) Wewnętrzny i zewnętrzny aspekt suwerenności. Suwerenność państwa 3) Pojęcie Narodu. Naród i inne podmioty władzy 4) Problem suwerenności państwa w warunkach członkostwa w UE. Koncepcje suwerenności ograniczonej, suwerenności podzielonej, wspólnego wykonywania suwerenności 5) Suwerenność Rzeczypospolitej Polskiej jako członka UE w poglądach Trybunału Konstytucyjnego 	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
7	<p>Formy realizacji władzy zwierzchniej Narodu (art. 4 ust. 2 Konstytucji)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pojęcie demokracji bezpośredniej (przedstawicielskiej) 2) Instytucje i problemy demokracji bezpośredniej w prawie polskim <ul style="list-style-type: none"> - referenda - obywatelska inicjatywa ustawodawcza 3) Konstytucyjne podstawy demokracji przedstawicielskiej <ul style="list-style-type: none"> - zasada pluralizmu politycznego - demokratyzm wyborów parlamentarnych i ich funkcje - wolny mandat przedstawicielski 4) System organów przedstawicielskich RP 	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
8	<p>Zasada społeczeństwa obywatelskiego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Koncepcja społeczeństwa obywatelskiego 2) Trójwymiarowość społeczeństwa obywatelskiego (układ polityczny, pracowniczy i terytorialny) 3) Struktura organizacyjna społeczeństwa obywatelskiego i jego regulacja prawna <ul style="list-style-type: none"> - partie polityczne. Zasada pluralizmu i swobody działalności partii politycznych - związki zawodowe - samorządy zawodowe - stowarzyszenia - kościoły i związki zawodowe. Zasada autonomii i wzajemnej niezależności państwa i związków wyznaniowych - fundacje 4) Organizacje społeczeństwa obywatelskiego jako grupy interesów 5) Ustawodawstwo lobbingowe 	ćwiczenia wykłady	4 / 6 2 / 6
9	<p>Zasada społecznej gospodarki rynkowej (art. 20)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Ideowy rodowód i doktrynalne afiliacje społecznej gospodarki rynkowej 2) Społeczna gospodarka rynkowa podstawą ustroju gospodarczego RP. Inne elementy „konstytucji gospodarczej RP” 3) Podstawowe składniki zasady społecznej gospodarki rynkowej: wolność działalności gospodarczej, własność prywatna, solidarność, dialog i współpraca partnerów społecznych 4) Realizacja społecznej gospodarki rynkowej w praktyce ustawodawczej. Przesłania dla polityki gospodarczej i społecznej państwa 	ćwiczenia wykłady	2 / 3 1 / 3

NUMER	OPIS ZAGADNIENIA	FORMA ZAJĘĆ	LICZBA GODZIN
10	<p>Status prawny jednostki w państwie wg Konstytucji RP</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Prawa człowieka i ich ewolucja (generacje praw) 2) Proces internacjonalizacji i uniwersalizacji praw 3) Konstytucyjne podstawy praw i wolności jednostki <ul style="list-style-type: none"> - godność człowieka - wolność jednostki - równość wobec prawa 4) Podmiotowy zasięg praw i wolności jednostki <ul style="list-style-type: none"> - zasada powszechności praw i wolności (art. 37 Konstytucji) - prawa obywatela, prawa jednostki - obywatelstwo UE a status jednostki w państwie 5) Trójczłonowy katalog praw i wolności jednostki 6) Konstytucyjne przesłanki ograniczenia praw i wolności 7) Prawne gwarancje praw i wolności 8) Obowiązki jednostki 	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
11	<p>Zasada podziału i równowagi władz (art. 10 Konstytucji) oraz system rządów</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Teoria podziału władz. Założenia i znaczenie ustrojowe 2) Zasada podziału i równowagi władz w ujęciu Konstytucji RP 3) Trójpodział władz wg art. 10 Konstytucji a system organów państwowych 4) Zasada podziału i równowagi władz oraz zasada jedności władzy państwowej a system rządów 5) Pojęcie systemu rządów jako układów wzajemnych relacji między parlamentem (władzą ustawodawczą) a organami władzy wykonawczej z uwzględnieniem systemu partyjnego w państwie 6) Typologia systemu rządów - system prezydencki, system parlamentarny, semiprezydencki, system Zgromadzenia Narodowego (parlamentarno - komitetowy) i ich charakterystyka 7) System rządów wg Konstytucji RP - zracjonalizowany system parlamentarny 	wykłady	2 / 2
12	<p>Sejm i Senat</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sejm i Senat jako organy przedstawicielskie Narodu. Rola Zgromadzenia Narodowego 2) Zasady i instytucje prawa wyborczego do Sejmu i Senatu. Kadencja izb 3) Zakres władzy Sejmu i Senatu - dwuizbowość niepełna 4) Sejm i Senat jako organy władzy ustawodawczej <ul style="list-style-type: none"> - ustawa - proces ustawodawczy 5) Sejm jako organ kontroli parlamentarnej rządu <ul style="list-style-type: none"> - instytucje kontroli parlamentarnej - związki funkcjonalne z NIK 6) Organizacja wewnętrzna Sejmu i Senatu 	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
13	<p>Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pozycja ustrojowa Prezydenta jako organu władzy wykonawczej w jej dualistycznym systemie 2) Wybory i mandat Prezydenta RP 3) Funkcje Prezydenta RP (art. 126 Konstytucji) a jego kompetencje 4) Klasyfikacja kompetencji Prezydenta RP w układzie funkcji Prezydenta 5) Zasada nieodpowiedzialności parlamentarnej Prezydenta RP. Instytucja kontrasygnaty 6) Konstytucyjna odpowiedzialność Prezydenta RP 	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4

NUMER	OPIS ZAGADNIENIA	FORMA ZAJĘĆ	LICZBA GODZIN
14	<p>Rada Ministrów</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pozycja ustrojowa Rady Ministrów w dualistycznym systemie władzy wykonawczej 2) Prawne i polityczne uwarunkowania powołania i składu Rady Ministrów. Rządy koalicyjne 3) Skład i struktura Rady Ministrów 4) Zakres działania Rady Ministrów i jej akty prawne 5) Pozycja ustrojowa Prezesa Rady Ministrów (między kolegialną a kanclerską strukturą rządów) 6) Pozycja prawna ministra 7) Odpowiedzialność parlamentarna Rady Ministrów i jej członków. Konstruktywne wotum nieufności (art. 158 Konstytucji) 8) Konstytucyjna odpowiedzialność członków Rady Ministrów 	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
15	<p>Władza sędziowska</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Władza sędziowska w systemie podziału i równowagi władz (niezależność od władzy ustawodawczej i wykonawczej, rola w systemie równowagi władz) 2) Struktura władzy sędziowskiej (sądy i trybunały) 3) Sądy organami wymiaru sprawiedliwości <ul style="list-style-type: none"> - pojęcie wymiaru sprawiedliwości - rodzaje sądów: powszechne (ich struktura), sądy szczególne (administracyjne i wojskowe) - Sąd Najwyższy i Naczelny Sąd Administracyjny - ich funkcje i pozycja w systemie organów sądowych 4) Zasada niezawisłości sędziowskiej i jej gwarancje. Krajowa Rada Sądownictwa 5) Trybunał Stanu <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedzialność konstytucyjna; pojęcie deliktu konstytucyjnego - podmiotowy zakres odpowiedzialności - postępowanie w sprawach odpowiedzialności konstytucyjnej w Sejmie i przed Trybunałem Stanu 	ćwiczenia wykłady	2 / 4 2 / 4
16	<p>Konstytucyjne zasady ustroju samorządu terytorialnego</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pojęcie samorządu i samorządu terytorialnego. Problemy jego autonomiczności 2) odbudowa samorządu terytorialnego w Polsce po 1989 r. 3) Konstrukcja prawna samorządu terytorialnego (elementy podstawowe) <ul style="list-style-type: none"> - trójszczeblowość samorządu terytorialnego. Gmina jako podstawowa jednostka - zakres działania i zadania samorządu terytorialnego - samodzielność materialna i jej gwarancje (finanse - własność komunalna) - ustrój jednostek samorządu terytorialnego- samodzielność statutowa i jej ograniczenia - nadzór nad działalnością samorządu terytorialnego - sądowa ochrona samorządu terytorialnego 	ćwiczenia wykłady	1 / 2 1 / 2
17	<p>Otwarcie Rzeczypospolitej Polskiej na prawo międzynarodowe i procesy integracyjne</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Prawo międzynarodowe w krajowym porządku prawnym 2) UE jako organizacja międzynarodowa o charakterze integracyjnym 3) Konstytucyjne podstawy i granice akcesji Polski do UE 4) Prawo UE w krajowym porządku prawnym - bezpośrednie stosowanie i prymat prawa UE 5) Kontrola zgodności z Konstytucją ratyfikowanych umów integracyjnych i wtórnego prawa UE (problemy i orzecznictwo TK) 6) Konsekwencje członkostwa Polski w UE dla funkcjonowania organów państwowych (ustawa „kooperacyjna” z 2010 r., postanowienia regulaminu Sejmu) 	wykłady	2 / 2

Warunki zaliczenia

ĆWICZENIA

FORMA ZALICZENIA	WAGA FORMY ZALICZENIA
Obecność na zajęciach	100

WYKŁADY

FORMA ZALICZENIA	WAGA FORMY ZALICZENIA
Egzamin	100

Metody kształcenia

- wykład
- ćwiczenia
- dyskusja w czasie zajęć

Literatura przedmiotu (obowiązkowa)

- L. Garlicki. Polskie prawo konstytucyjne. Zarys wykładu 2019
- B. Banaszak. Prawo konstytucyjne 2008

Literatura przedmiotu (uzupełniająca)

- K Działocha. Podstawowe problemy stosowania konstytucji RP od 1997 r.
- L. Garlicki, . Komentarz do Konstytucji RP 1997-2008
- -. Państwo i Prawo 1997-2020
- -. Przegląd Prawa Konstytucyjnego 2019

Odniesienie efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych, treści kształcenia, metod weryfikacji

SYMBOL EFEKTU UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO TREŚCI KSZTAŁCENIA (NAUCZANIA)	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO METODY WERYFIKACJI
WIEDZA			
P_W1	Pr_WG02 Pr_WG08	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17	
SYMBOL EFEKTU UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO TREŚCI KSZTAŁCENIA (NAUCZANIA)	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO METODY WERYFIKACJI
UMIĘJŹNOŚCI			
P_U1	Pr_UW01 Pr_UW05 Pr_UU01	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17	
SYMBOL EFEKTU UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO TREŚCI KSZTAŁCENIA (NAUCZANIA)	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO METODY WERYFIKACJI
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

SYMBOL EFEKTU UCZENIA SIĘ	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO EFEKTU KIERUNKOWEGO	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO TREŚCI KSZTAŁCENIA (NAUCZANIA)	ODNIESIENIE DANEGO EFEKTU DO METODY WERYFIKACJI
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
P_K1	Pr_KK01 Pr_KR03 Pr_KO04	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17	